

Jaarrekening 2016

Stichting Rijndam Revalidatie

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1 Jaarrekening 2016

5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 DECEMBER 2016	2
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2016	3
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016	4
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	5
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 DECEMBER 2016	13
5.1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	23
5.1.7	Overzicht langlopende schulden ultimo 2016	26
5.1.8	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2016	27
5.1.9	Enkelvoudige balans per 31 DECEMBER 2016	34
5.1.10	Enkelvoudige resultatenrekening over 2016	35
5.1.11	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 DECEMBER 2016	36
5.1.12	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	43
5.1.13	Overzicht langlopende schulden ultimo 2016 (enkelvoudig)	46
5.1.14	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2016	47

5.2 Overige gegevens

5.2.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	51
5.2.2	Gebeurtenissen na balansdatum	51
5.2.3	Statutaire regeling resultaatbestemming	52
5.2.4	Nevenvestigingen	52
5.2.5	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	52

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2016

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(na resultaatbestemming)

ACTIVA	Ref.	31-dec-16	31-dec-15
		€	€
Vaste activa			
Materiële vaste activa	2	23.077.261	23.209.722
Financiële vaste activa	3	44.097	43.615
Totaal vaste activa		23.121.358	23.253.337
Vlottende activa			
Vorraden	4	151.585	134.675
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	0	0
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	0	0
Debiteuren en overige vorderingen	7	15.680.845	21.211.523
Liquide middelen	9	10.797.495	8.168.838
Totaal vlottende activa		26.629.925	29.515.036
Totaal activa		49.751.283	52.768.373
PASSIVA	Ref.	31-dec-16	31-dec-15
		€	€
Groepsvermogen	10		
Kapitaal		1.437.485	1.437.485
Bestemmingsreserves		2.179.207	1.829.208
Algemene en overige reserves		9.421.663	8.478.450
Totaal groepsvermogen		13.038.356	11.745.143
Vorzieningen	11	4.774.757	5.074.393
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	12	15.455.820	15.919.641
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	5.624.586	7.794.563
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	2.422.018	3.598.889
Overige kortlopende schulden	13	8.435.746	8.635.745
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		16.482.351	20.029.197
Totaal passiva		49.751.283	52.768.373

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2016

	<u>Ref.</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	16	47.391.244	48.623.987
Subsidies	17	1.911.870	1.864.859
Overige bedrijfsopbrengsten	18	3.609.608	5.032.202
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>52.912.721</u>	<u>55.521.048</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	39.435.113	40.737.677
Afschrijvingen op materiële vaste activa	20	2.737.369	2.783.897
Overige bedrijfskosten	23	9.067.523	10.014.496
Som der bedrijfslasten		<u>51.240.004</u>	<u>53.536.070</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		1.672.717	1.984.978
Financiële baten en lasten	24	-379.504	-965.048
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>1.293.213</u>	<u>1.019.930</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>1.293.213</u></u>	<u><u>1.019.930</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
		<u>2016</u>	<u>2015</u>
		€	€
Het resultaat boekjaar bedraagt:		1.293.213	1.019.930
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>			
Resultaat boekjaar		1.293.213	1.019.930
Toevoeging Bestemmingsreserve Interim Huisvesting		350.000	0
Resteert toevoeging aan Algemene reserve		<u>943.213</u>	<u>1.019.930</u>

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016

	Ref.	2016	2015
	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		1.672.717	1.984.977
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen	2.580.618		2.783.897
- overige mutaties eigen vermogen	-481		-4.079
- mutaties voorzieningen	-299.635		2.738.451
		2.280.502	5.518.269
Veranderingen in werkkapitaal:			
- voorraden	-16.909		-1.444
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	-2.169.976		13.795.494
- vorderingen	5.530.677		-11.718.789
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	-1.176.871		3.864.593
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	-236.848		493.835
		1.930.073	6.433.689
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		5.883.292	13.936.935
Ontvangen interest	0		0
Betaalde interest	-379.504		-965.048
Buitengewoon resultaat	0		0
		-379.504	-965.048
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		5.503.788	12.971.888
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringen materiële vaste activa	-2.462.310		-1.872.027
Desinvesteringen materiële vaste activa	14.153		0
Overige investeringen in financiële vaste activa	0		0
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-2.448.157	-1.872.027
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	540.585		3.887.518
Aflossing langlopende schulden	-1.004.405		-5.185.902
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-463.820	-1.298.384
Mutatie geldmiddelen		2.591.810	9.801.476
Stand geldmiddelen per 1 januari		8.139.179	-1.662.298
Stand geldmiddelen per 31 december		10.730.987	8.139.179
Mutatie geldmiddelen		2.591.808	9.801.477

Toelichting:

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

De Stichting Rijndam Revalidatiecentrum is statutair gevestigd aan de Westersingel te Rotterdam en exploiteert op deze locatie het Revalidatiecentrum Rijndam te Rotterdam. Rijndam is een revalidatiecentrum met vestigingen in de regio Rotterdam. Het centrum is er voor kinderen, jongeren en volwassenen die als gevolg van een ziekte, ongeval of aandoening te maken hebben met beperkingen. Doel van de revalidatie is een zo zelfstandig mogelijk leven in de maatschappij.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2016, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2016.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655 en titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Doorlopende nummering

Rijndam heeft gebruik gemaakt van het door het ministerie van VWS opgestelde model jaarrekening document. Doordat diverse jaarrekeningposten en –toelichtingen niet van toepassing zijn is er geen opeenvolgende nummering door heel de jaarrekening.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Rijndam revalidatiecentrum zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Rijndam revalidatiecentrum.

In de geconsolideerde jaarrekening is tevens opgenomen:

- Stichting Beheer der Gebouwen Adriaanstichting/gemeentelijke Mytylschool;

Verbonden partijen

Rijndam heeft de volgende verbonden stichting die niet in de consolidatie betrokken is:

- Stichting Rotterdams Kinderrevalidatiefonds Adriaanstichting.

Deze is te kwalificeren als steunstichting in de zin van artikel 7, lid 6 RVW (RJ 655.505) en is derhalve buiten de consolidatie gebleven.

De stichting heeft ten doel het verbeteren van voorzieningen en het stimuleren van vernieuwing en onderzoek ten behoeve van kinderen en eventueel volwassenen met lichamelijke beperkingen in de regio Rotterdam. De Stichting Rotterdams Kinderrevalidatiefonds Adriaanstichting is gevestigd te Rotterdam.

Het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2016 € 7.252.541 het resultaat bedraagt in 2016 € 237.779.

De transacties van betekenis die Rijndam met verbonden partijen is aangegaan hebben onder normale marktvoorwaarden plaatsgevonden.

Rijndam revalidatiecentrum kent verder geen verbonden partijen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans, als een transactie met betrekking tot het actief of de verplichting niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De jaarrekening wordt gerepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Rijndam revalidatiecentrum.

Toelichtingen landelijke issues omzetverantwoording 2016 Revalidatiesector

Handreiking omzetverantwoording: sectorspecifieke aangelegenheden en schattingsonzekerheden

Bij het bepalen van de DBC-omzet 2016 heeft Rijndam de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals opgenomen in paragrafen Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's en omzet in de waarderingsgrondslagen. Hierbij zijn RJ 655 als uitgangspunt gebruikt.

Sectorspecifieke aangelegenheden

Voor het boekjaar 2016 gelden de volgende sectorspecifieke aangelegenheden:

- Er is sprake van moeilijkheid in de voorspellende waarde van de productstructuur.
- Vanaf 1 januari 2015 is de doorlooptijd van de DBC-zorgtrajecten verkort van 365 dagen naar 120 dagen, waardoor de uitloopschade in het boekjaar 2017 minder groot is dan in het verleden en eind april 2017 volledig bekend is. Rijndam heeft middels backtesting in april 2017 de schadelast 2016 opnieuw bepaald. De afwijkingen zijn doorgevoerd in de onderhanden werk positie DBC-zorgproducten en omzet 2016.
- De NZa heeft met circulaire d.d. 4 juli 2014 de uitgangspunten voor finale afwikkeling FB kenbaar gemaakt zoals deze in overleg met de veldpartijen tot stand zijn gekomen. De koepels ZN, NVZ en NFU hebben een convenant gesloten over de procedure van afwikkeling. Over de ultimo 2016 opgenomen post nog in tarieven te verrekenen bedragen in de balans is overeenstemming over de omvang en wijze van afwikkeling bereikt met zorgverzekeraars.
- Schattingsonzekerheden als gevolg van het bepalen van de onderhandenwerk positie en de bijkomende onzekerheid als gevolg van het verschil tussen het begrip schadelastjaar, dat de zorgverzekeraar als basis hanteert en dat ook in de contracten met de zorgverzekeraars tot uitdrukking zijn gebracht, en het begrip boekjaar welke de basis is voor het opstellen van de jaarrekening.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Zie voor een verdere toelichting op deze schattingen de toelichting op het onderhanden werk en de toelichting op de omzet.

Op landelijk niveau is vanaf 2014 door VWS, NZa en veldpartijen ZN en Revalidatie Nederland gewerkt aan meer eenduidige en toetsbare normen in het administratieve proces van registratie, facturatie, verantwoording en ketencontrole in de revalidatiesector. In 2016 heeft voor Rijndam een meting plaatsgevonden waarbij naast de opzet en bestaan van de interne beheersingsmaatregelen rondom het registratie- en facturatieproces ook de toetsing van de opzet en bestaan van de interne beheersingsmaatregelen rondom het registratie- en facturatieproces heeft plaatsgevonden over het boekjaar 2016. De uitkomsten uit beide onderzoeken zijn door Rijndam opgepakt voor het verder optimaliseren van de interne processen.

Gevolgen van de genoemde sectorspecifieke aangelegenheden voor de jaarrekening 2016 van Rijndam.

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van Rijndam op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen : 2%;
- Machines en installaties : 5%;
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 10%.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste gebracht van deze voorziening.

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Op basis van de een actuele bedrijfswaardeberekening is geen reden te veronderstellen dat er momenteel sprake is van een impairmentrisico, welke moet leiden tot een afwaardering.

De bedrijfswaardeberekening is een complexe aangelegenheid en de realisatie is afhankelijk van vele interne en externe factoren. Een relatief geringe afwijking van de in de bedrijfswaardeberekening opgenomen uitgangspunten kan een significante impact hebben op de realiseerbare waarde van de vaste activa en is om die reden een eventueel noodzakelijke afwaardering in de toekomst niet uit te sluiten.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs onder aftrek van een voorziening voor incurante voorraden, voor zover daartoe aanleiding bestaat.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde van de DBC / DBC-zorgproduct. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht. Ook voorzieningen in het kader van omzetsuiveringen worden in mindering gebracht op het onderhanden werk.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaaarding van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties, e.d., gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan. De voorziening is gebaseerd op nominale waarde.

Voorziening persoonlijk budget levensfase

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 2%.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 2%.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorziening reorganisatie

In december 2010 is door de Raad van Bestuur besloten tot de invoering van een nieuw besturingsmodel op basis van resultaat verantwoordelijke eenheden. Kosten ten gevolge van deze reorganisatie lopen nog door in 2016. Daarnaast is bij de opbouw van de voorziening rekening gehouden met de reorganisatie van het facilitair bedrijf en V&V personeel. De kosten zijn deels in 2015 en deels 2016 ten laste van het resultaat gebracht. De daarmee verbonden uitgaven worden in 2016, 2017 en 2018 gerealiseerd.

Voorziening langdurig zieken

Er is een voorziening voor langdurig zieken tegen nominale waarde opgenomen voor de verplichting die Rijndam heeft om in de toekomst (maximaal 2 jaar) de beloningen aan personeelsleden door te betalen die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Schulden

Schulden worden opgenomen voor de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Rijndam kent geen afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstekte leningen en overige vorderingen

Verstekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Financiële instrumenten die deel uitmaken van een handelsportefeuille

Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de resultatenrekening vermeld.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd.

Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

De rechten en verplichtingen uit hoofde van meerjarige financiële contracten, zoals huurcontracten, operationele leasecontracten e.d. worden niet in de balans geactiveerd en gepassiveerd. De lasten die hieruit voortvloeien worden onder de bedrijfslasten verantwoord.

Omzet uit hoofde van DBC's

De omzet van DBC zorgproducten wordt bepaald op basis van de afgesloten en onderhanden productie, afgeleid naar zorgproducten. De afgeleide zorgproducten worden gewaardeerd tegen de met de zorgverzekeraar overeengekomen verkoopprijzen. De waardering van de afgesloten en onderhanden DBC-zorgproducten worden per zorgverzekeraar en per schadelastjaar afgezet tegen de gemaakte contractafspraken, rekening houdend met totale verwachte schadelast per schadelastjaar.

Terugwerkende kracht aanpassingen c.q. aanscherpingen door nadere duidingen Nza

Rijndam en de daarvoor verantwoordelijke revalidatie artsen hebben gedurende 2016 de registratie en facturatiebepalingen geïnterpreteerd en toegepast. Door de inrichting van onze administratieve organisatie, de uitgevoerde interne controles, controles van zorgverzekeraars en/of naar aanleiding van vragen van patiënten zijn onjuistheden en onvolledigheden voor zover geconstateerd als gevolg van voorgaande acties gecorrigeerd. Van de hieruit voortvloeiende resterende risico's en verplichtingen is een zo nauwkeurig mogelijke schatting gemaakt.

Voor zover de voorziening, voortvloeiend uit deze schatting, betrekking heeft op de omzet 2016, is deze ten laste gebracht van de omzet.

Schadelastprognoses zorgcontractering 2016 die inherent onzekerheden bevatten

Door Rijndam zijn uit hoofde van de zorgcontractering 2016 met zorgverzekeraars afspraken gemaakt over de zorgverlening op schadelastjaar. Daarbij is een inschatting gemaakt van de verwachte realisatie van deze contractafspraken. Voor de toerekening van afspraken voor het schadejaar aan de boekjaren 2016 en 2017 heeft Rijndam op basis van ervaringsgegevens ingeschat dat het onderhanden werk gemiddeld 86,6% (2015: 83,8 %) bedraagt van de uiteindelijke DBC's als deze na afloop van het boekjaar worden afgesloten. Op basis van deze inschatting heeft Rijndam bepaald wat de verwachte DBC-omzet per zorgverzekeraar is en deze beoordeeld ten opzichte van de contractuele afspraken (plafondafspraken) per zorgverzekeraar. Dit heeft geleid tot een afslag van € 1.377.679 miljoen op het onderhanden werk voor verwachte overschrijdingen van contractuele afspraken met zorgverzekeraars.

Met de uitkomsten van deze analyse is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording 2016 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording MSZ. Hetzelfde geldt voor de actualisatie van de berekening over schadelastjaar 2015 en daaruit voortvloeiende balansposten.

Inschatting effecten materiële controles

Deze effecten zijn onzeker als gevolg van laat op gang gekomen materiële controles in 2016, nog uit te voeren controles door zorgverzekeraars met terugwerkende kracht op onze facturen en de druk die controles leggen als gevolg van vermeende zorgfraudes en de tijdsinspanning van het werk die dit veroorzaakt. Rijndam heeft een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de hieruit voortvloeiende risico's en verplichtingen en deze verwerkt in de berekende omzet. Daarbij is rekening gehouden met ervaringsgegevens omtrent afwijzingen, uitkomsten van interne controles, materiële controles door zorgverzekeraars en de inschatting van de mate waarin problematiek rond deels open normen voor registratie en facturatie die nog niet eenduidig zijn ingevuld daadwerkelijk tot afwijzingen zal leiden.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Rijndam heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Rijndam. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Rijndam betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In maart 2017 bedroeg de dekkingsgraad 92,3%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 127%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Rijndam revalidatiecentrum heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Rijndam revalidatiecentrum heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële Baten en Lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten:

Stichting Rijndam revalidatiecentrum
Stichting Beheer der Gebouwen Adriaanstiting/ Mytyschool

Bij de verdeling van de resultatenrekening per operationeel segment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces. De verdeling van indirecte kosten over de te onderscheiden zorgsoorten geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- indirecte personeelskosten: verdeling op basis van diverse verdeelsleutels;
- indirecte materiële kosten: verdeling op basis van diverse verdeelsleutels;
- indirecte overige kosten: verdeling op basis van diverse verdeelsleutels.

Ten opzichte van de enkelvoudige jaarrekening zijn er geen verschillen in de geconsolideerde jaarrekening.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Grond	5.043.923	5.052.442
Terreinvoorzieningen	5.139	17.733
Gebouwen	8.055.557	8.240.798
Bouwwrente	5.277	15.838
Startkosten	1.473	4.411
Installaties	276.998	311.103
Vaste inrichting	0	2.978
Trekkingsrechten	2.012.721	2.222.797
Instandhouding	2.527.548	1.927.874
Inventaris	5.148.887	5.413.749
Totaal materiële vaste activa	<u>23.077.522</u>	<u>23.209.722</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	23.209.722	24.121.592
Bij: investeringen	2.462.310	1.872.027
Af: afschrijvingen	2.580.618	2.783.897
Af: desinvestering	14.153	
Boekwaarde per 31 december	<u>23.077.261</u>	<u>23.209.722</u>

Toelichting:

Gebouwen en terreinen met een boekwaarde van € 10.084.295 zijn hypothecair verbonden ten behoeve van kredietinstellingen. Het juridisch eigendom van pand Ringdijk 84 (met een boekwaarde van € 837.783) ligt bij Stichting Beheer der Gebouwen. Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatie-overzicht onder 5.1.6

De Stichting Rijndam Revalidatie en Stichting de Waarden te Dordrecht zijn op 1 januari 2010 gefuseerd. De boekwaarde van de materiële activa per 1 januari 2010 van de Waarden zijn toegevoegd.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Deelnemingen	44.097	43.616
Totaal financiële vaste activa	<u>44.097</u>	<u>43.616</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	43.616	43.616
Mutaties boekjaar	481	0
Boekwaarde per 31 december	<u>44.097</u>	<u>43.616</u>

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Minderheidsdeelneming					
VIR e-care Solutions B.V. te Arnhem	Software Programmatuur	2.000	8%	1.837.521	601.367

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Certificaten VIR E-care Solutions

In 2001 zijn honderd gewone aandelen in het kapitaal van bovenvermelde vennootschap verworven. Deze aandelen zijn vervolgens gecertificeerd. Dit houdt in dat de economische rechten, die aan het aandeelhoudersschap verbonden zijn volledig bij de certificaathouder (Rijndam Revalidatie) blijven, maar de zeggenschapsrechten in de algemene vergadering van aandeelhouders worden overgedragen aan het bestuur van de Stichting Administratiekantoor VIR. De waarde van het pakket certificaten is vastgesteld op € 44.097

De jaarrekening 2015 van VIR e-Care Solutions B.V. is als basis is genomen voor de bepaling van waarde van de deelneming.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Medische middelen	31.797	38.308
Voorraden hotelfunctie	72.992	55.304
Voorraden kantoorbenodigdheden/drukwerk	46.795	41.063
Totaal voorraden	<u>151.585</u>	<u>134.675</u>

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	8.663.871	8.479.483
Voorziening onderhandenwerk	-1.377.679	-1.747.287
Af: ontvangen voorschotten	-12.910.779	-14.526.759
Totaal onderhanden werk	<u>-5.624.586</u>	<u>-7.794.563</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Schulden uit hoofde van bekostiging:	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
3. Schulden uit hoofde van overschrijding contractplafonds 2013	1.166.558	2.916.910
4. Schulden uit hoofde van overschrijding contractplafonds 2014	658.897	658.897
5. Schulden uit hoofde van Nacalculatie doorloop DBC's 2012 en nacalculatie 2013	0	23.082
6. Schulden uit hoofde van overschrijding contractplafonds 2015	596.563	0
7. Schulden uit hoofde van overschrijding contractplafonds 2016	0	0
Totaal schulden uit hoofde van bekostiging	<u><u>2.422.018</u></u>	<u><u>3.598.889</u></u>

Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk financieringoverschot

	<u>t/m 2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-2.939.992	-658.897	-1.747.287	0	-5.346.176
Financieringsverschil boekjaar	-2.179.716	-658.897	-596.564	0	-3.435.177
Correcties voorgaande jaren	23.082	0	1.747.287	0	1.770.369
Betalingen/ontvangsten	1.750.352	0	0	0	1.750.352
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>1.773.434</u>	<u>0</u>	<u>1.150.723</u>	<u>0</u>	<u>2.924.157</u>
Saldo per 31 december	<u><u>-1.166.558</u></u>	<u><u>-658.897</u></u>	<u><u>-596.564</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>-2.422.019</u></u>
Stadium van vaststelling (per erkenning):	b	b	b	b	b

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

7. Overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	5.984.350	3.252.746
Nog te factureren DBC's /DOT's	7.980.245	16.426.199
Overige vorderingen:		
Nog te ontvangen bedragen	6.252	26.020
Overige overlopende activa	1.709.998	1.506.558
Totaal overige vorderingen	<u><u>15.680.845</u></u>	<u><u>21.211.523</u></u>

Toelichting:

Een voorziening voor dubieuze debiteuren ad € 37.000 (2015: € 37.000) is in mindering gebracht op de post debiteuren. In het verslagjaar zijn vorderingen met een totaalbedrag van € 40.356 als oninbaar in mindering op de voorziening gebracht.

Ouderdom debiteurensaldo:	Totaal	t/m 30 dagen	t/m 60 dagen	t/m 90 dagen	> 90 dagen
	€ 5.984.350	€ 3.289.575	€ 945.549	€ 53.497	€ 1.695.729

9. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Bankrekeningen	10.791.606	8.146.134
Kassen	5.889	24.031
Kruisposten	0	-1.326
Totaal liquide middelen	<u><u>10.797.495</u></u>	<u><u>8.168.838</u></u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

PASSIVA

10. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Kapitaal	1.437.485	1.437.485
Bestemmingsreserves	2.179.207	1.829.208
Algemene reserves	9.421.663	8.478.450
Totaal groepsvermogen	<u>13.038.356</u>	<u>11.745.143</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2016</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	1.437.485	0	0	1.437.485
Totaal kapitaal	<u>1.437.485</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.437.485</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2016</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Reserve afschrijving inventaris	194.893	0	0	194.893
Reserve instandhouding	1.278.202	0	0	1.278.202
Reserve Interim huisvesting	0	350.000	0	350.000
Reserve Wetenschappelijk Onderzoek	356.113	0	0	356.113
Totaal bestemmingsreserves	<u>1.829.207</u>	<u>350.000</u>	<u>0</u>	<u>2.179.207</u>

Algemene reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2016</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves	8.478.450	943.213	0	9.421.663
Totaal algemene reserves	<u>8.478.450</u>	<u>943.213</u>	<u>0</u>	<u>9.421.663</u>

Toelichting bestemmingsreserves

De eerder gevormde reserve afschrijving inventaris, de instandhoudingsreserve en de reserve voor wetenschappelijk onderzoek blijft ongewijzigd. In 2016 is een nieuwe bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van tijdelijke huisvesting. Rijndam is momenteel in een vergevorderd stadium inzake haar bouwprogramma. Conform planning zal medio 2018 verhuisd worden naar een interim locatie voor de duur van zo'n twee jaar, totdat de nieuw- en verbouw opgeleverd is. In 2016 is € 350.000 hiervoor bestemd.

Toelichting afwijking geconsolideerd en enkelvoudig resultaat 2016:

	2016
Geconsolideerd resultaat 2016	1.293.213
Enkelvoudig resultaat 2016	1.289.810
Vershil in geconsolideerd en enkelvoudig resultaat 2016	<u>3.403</u>

Betreft resultaat 2016 Stichting Beheer der Gebouwen Adriaanstichting

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

PASSIVA

11. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 1-jan-2016</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per 31-dec-2016</u>
	€	€	€	€	€
Voorziening Groot Onderhoud	439.595		160.338	0	279.257
Voorziening jubilea	472.183	15.817			488.000
Voorziening Pers. Levensfase Budget	2.704.000	340.059	57.059		2.987.000
Voorziening reorganisatie	1.458.614	221.740	441.564	253.076	985.715
Voorziening Langdurig Zieken	0	34.785			34.785
Totaal voorzieningen	<u>5.074.393</u>	<u>612.401</u>	<u>658.961</u>	<u>253.076</u>	<u>4.774.757</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-2016</u>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.264.972
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.475.000
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	3.110.619

12. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Financial lease DLL	642.888	
Schulden aan banken	14.812.932	15.919.641
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>15.455.820</u>	<u>15.919.641</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Stand per 1 januari	17.364.580	18.473.508
Bij: nieuwe leningen	540.585	3.887.518
Af: aflossingen	1.254.800	4.996.445
Stand per 31 december	<u>16.650.366</u>	<u>17.364.581</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	1.194.546	1.444.940
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>15.455.820</u>	<u>15.919.641</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	1.194.546	1.444.940
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	15.455.820	15.919.641
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	11.043.033	11.929.750

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting:

De verstrekte zekerheden voor de opgenomen lening bij de Rabobank N.V. luiden als volgt:

- hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en -terreinen;
- pandrecht op de vorderingen;
- pandrecht op de machines en installaties;
- een solvabiliteit van tenminste 20%

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

13. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Crediteuren	2.403.811	2.290.736
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	1.116.230	1.444.940
Schulden aan kredietinstellingen	66.508	29.660
Belastingen en sociale premies	1.662.019	1.659.343
Schulden terzake pensioenen	0	372.456
Nog te betalen salarissen	30.491	43.394
Vakantiegeld	1.098.644	1.050.817
Vakantiedagen	550.630	453.890
Overige schulden:		
Heffingen	0	0
Overige overlopende passiva:	1.507.411	1.290.509
Totaal overige kortlopende schulden	<u>8.435.746</u>	<u>8.635.745</u>

Toelichting:

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij de Rabobank bedraagt per 31 december 2016 € 4 miljoen (2015 € 4 miljoen)

De verstrekte zekerheden gelden tevens voor de opgenomen kredietfaciliteit in rekening-courant bij de Rabobank en luiden als volgt:

- hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en -terreinen;
- pandrecht op de vorderingen;
- pandrecht op de machines en installaties.
- een solvabiliteit van tenminste 20%

14. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 67% geconcentreerd bij de zorgverzekeraars.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Renteherziening

Eind 2015 en begin 2016 is een 14-tal WFZ geborgde leningdelen overgesloten aangezien er sprake was van een renteherzieningsmoment. Rijndam heeft in afstemming met WFZ gekozen voor een synchronisatie van de renteherzieningsdata op de overgesloten leningdelen naar 31 december 2034.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

15. Niet in de balans opgenomen regelingen

Rijndam Revalidatie is gehouden tot het betalen van een obligo, ingeval het risicovermogen van de Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector minder dan het garantieniveau bedraagt. Het obligo is een percentage van 3% van de resterende schuld van de leningen, waarvoor Stichting Wfz zich borg heeft gesteld. Dit obligo is inroepbaar tot het maximum van het in de voornoemde percentage, gedurende de looptijd van de leningen die door de Stichting Wfz zijn geborgd. Indien en voor zover het risicovermogen op enig moment 1% van de som van de schuldrestanten per 31 december van het laatst verstreken kalenderjaar van de geldleningen overschrijdt, worden de door de Stichting Wfz ingeroepen obligo's aan de deelnemende instellingen terugbetaald in welk geval dit obligo daarna wederom tot het maximum inroepbaar is. De resterende schuld per 31 december 2016 van de geborgde leningen door de Stichting Wfz bedraagt € 15.179.194. De obligoverplichting per 31 december 2015 komt uit op € 455.376.

Gebruiksovereenkomst Vlietlandziekenhuis

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling in het Vlietlandziekenhuis zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie. De gebruiksvergoeding, met uitzondering van de kapitaallasten, aan het Vlietlandziekenhuis bedraagt € 172.066 per jaar (prijspeil 2016), jaarlijks aan te passen met de indexering NZa van de materiële kosten. De looptijd is tot augustus 2023.

Gebruiksovereenkomst Roerdomplaan

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling op de Roerdomplaan zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie. De gebruiksvergoeding aan Havensteder bedraagt € 54.498 per jaar (prijspeil 2016), aan te passen met een jaarlijkse procentuele verhoging (in 2016 0,55%). De looptijd is tot januari 2016. Rijndam heeft voor het gehuurde een bankgarantie verstrekt ad. € 11.790 ten gunste van Havensteder.

Gebruiksovereenkomst Erasmus MC Rotterdam

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling op de locatie Erasmus MC te Rotterdam zijn ruimten in gebruik door Rijndam Revalidatie. De gebruiksvergoeding aan Erasmus MC bedraagt €228.600 per jaar (prijspeil 2016), jaarlijks aan te passen met een indexering. De looptijd is tot en met 31 december 2022.

Gebruiksovereenkomst Sint Franciscus Gasthuis (SFG) Rotterdam

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling op de locatie SFG te Rotterdam zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie. De gebruiksvergoeding aan het SFG bedraagt €159.193 per jaar (prijspeil 2016), jaarlijks aan te passen met een indexering. De looptijd is tot december 2017.

Gebruiksovereenkomst IJsselland Ziekenhuis capelle a/d IJssel

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling in het IJsselland Ziekenhuis zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie. De gebruiksvergoeding, met uitzondering van de kapitaallasten, aan het IJsselland Ziekenhuis bedraagt € 113.025 per jaar (prijspeil 2016). De looptijd is tot augustus 2029.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

15. Niet in de balans opgenomen regelingen

Gebruiksovereenkomst Albert Schweitzer Ziekenhuis Dordrecht

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling in het Albert Schweitzer Ziekenhuis zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie.

De gebruiksvergoeding bedraagt € 89.749 (prijspijl 2016)

Huurovereenkomst Coral te Dordrecht

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling worden in het op te leveren Coral gebouw ruimten in gebruik genomen door Rijndam revalidatiecentrum.

De gebruiksvergoeding bedraagt € 143.522 (prijspijl 2016) .

Gebruiksovereenkomst Sitterstaat/de Kiem Dordrecht

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling in de locatie Sitterstraat zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie. De looptijd is tot 01-09-2018.

De huurvergoeding bedraagt € 66.731 per jaar (prijspijl 2016) .

Voor deze locatie is een service-overeenkomst met SPON voor € 44.415 gesloten (prijspijl 2016).

Gebruiksovereenkomst Beatrix Ziekenhuis Gorinchem

Ten behoeve van poliklinische revalidatiedagbehandeling in het Beatrix Ziekenhuis zijn ruimten in gebruik genomen door Rijndam Revalidatie.

De gebruiksvergoeding bedraagt € 45.907 (prijspijl 2016)

Leaseverplichtingen

Per 31 december 2015 heeft Rijndam Revalidatie een contract voor de multifunctionals c.q. kopieerapparaten tot juli 2018 en vertegenwoordigt een bedrag van € 98.492 op jaarbasis.

Capaciteit inhuur Stichting Laurens te Rotterdam

Met de Stichting Laurens te Rotterdam is een overeenkomst gesloten voor de inhuur van bedcapaciteit nl.

5 bedden met een oorspronkelijke looptijd tot 1 oktober 2016. Het betreft een bedrag van € 235,00 per (leeg)bed/dag.

De overeenkomst is voortijdig beëindigd, te weten per 1 juli 2016.

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2016 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op € 21.049 miljoen (prijsniveau 2015).

Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2016. Rijndam revalidatiecentrum is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2016.

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Grond	Terrein voorziening n	Gebouwen	Bouwwrente	Startkosten verbouwingen	Installaties	Semi perm. gebouwen	Subtotaal	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016									
- aanschafwaarde	5.380.456	1.426.018	19.017.125	422.470	117.529	8.537.132	80.405	34.981.135	56.930.975
- cumulatieve afschrijvingen	328.013	1.408.285	10.556.369	406.631	113.118	8.388.752	80.405	21.281.573	33.721.253
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>5.052.443</u>	<u>17.733</u>	<u>8.460.756</u>	<u>15.839</u>	<u>4.411</u>	<u>148.380</u>	<u>0</u>	<u>13.699.562</u>	<u>23.209.722</u>
Mutaties in het boekjaar									
- investeringen						160.759		160.759	2.462.310
- afschrijvingen	8.520	12.594	392.296	10.562	2.938	32.141		459.051	2.580.618
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>									
.aanschafwaarde	0	926.043	0	0	0	7.584.959	0	8.511.002	8.511.002
.cumulatieve afschrijvingen	0	926.043	0	0	0	7.584.959	0	8.511.002	8.511.002
<i>- desinvesteringen</i>									
aanschafwaarde	0	0	12.903	0	0	0	0	12.903	14.153
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>12.903</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>12.903</u>	<u>14.153</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-8.520</u>	<u>-12.594</u>	<u>-405.199</u>	<u>-10.562</u>	<u>-2.938</u>	<u>128.618</u>	<u>0</u>	<u>-311.195</u>	<u>-132.461</u>
Stand per 31 december 2016									
- aanschafwaarde	5.380.456	499.975	19.004.222	422.470	117.529	1.112.932	80.405	26.617.989	47.334.055
- cumulatieve afschrijvingen	336.533	494.836	10.948.665	417.193	116.056	835.934	80.405	13.229.622	24.256.532
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>5.043.923</u>	<u>5.139</u>	<u>8.055.557</u>	<u>5.277</u>	<u>1.473</u>	<u>276.998</u>	<u>0</u>	<u>13.388.367</u>	<u>23.077.522</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0 / 2,5%	5 / 2,5%	2 / 2,5%	2,5%	2,5%	5 / 2,5%	2,5%		

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Trekkings rechten	Instand- houding	Onderhanden projecten	Subtotaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016				
- aanschafwaarde	4.201.523	4.294.516	934.854	9.430.894
- cumulatieve afschrijvingen	1.978.726	3.368.846	0	5.280.223
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>2.222.797</u>	<u>925.670</u>	<u>934.854</u>	<u>4.150.670</u>
Mutaties in het boekjaar				
- investeringen			970.233	970.233
- afschrijvingen	210.076	303.210		513.286
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>				
.aanschafwaarde	0	753.926	0	753.926
.cumulatieve afschrijvingen	0	753.926	0	753.926
<i>- desinvesteringen</i>				
aanschafwaarde	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-210.076</u>	<u>-303.210</u>	<u>970.233</u>	<u>456.947</u>
Stand per 31 december 2016				
- aanschafwaarde	4.201.523	3.540.590	1.905.087	9.647.201
- cumulatieve afschrijvingen	2.188.802	2.918.130	0	5.106.932
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>2.012.721</u>	<u>622.460</u>	<u>1.905.087</u>	<u>4.540.268</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	5,0%	10,0%	0,0%	

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Inventaris	Subtotaal
	<u>€</u>	<u>€</u>
Stand per 1 januari 2016		
- aanschafwaarde	11.387.067	11.387.067
- cumulatieve afschrijvingen	5.959.967	5.959.967
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>5.427.100</u>	<u>5.427.100</u>
Mutaties in het boekjaar		
- investeringen	1.331.318	1.331.318
- herwaarderingen		0
- afschrijvingen	1.608.281	1.608.281
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>		
.aanschafwaarde	1.648.270	1.648.270
.cumulatieve afschrijvingen	1.648.270	1.648.270
<i>- desinvesteringen</i>		
aanschafwaarde	1.250	1.250
cumulatieve afschrijvingen	<u>0</u>	<u>0</u>
per saldo	1.250	1.250
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-278.213</u>	<u>-278.213</u>
Stand per 31 december 2016		
- aanschafwaarde	11.068.865	11.068.865
- cumulatieve afschrijvingen	5.919.978	5.919.978
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>5.148.887</u>	<u>5.148.887</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10 / 20%	

5.1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2016 (geconsolideerd)

Lening-gever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2015	Nieuwe leningen in 2016	Aflossing in 2016	Restschuld 31 december 2016	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2016	Aflossingswijze	Aflossing 2017	Gestelde zekerheden	Leningnr.
		€			%	€	€	€	€	€			€		
BNG	2015	866.031,44	19	hypothecair	1,60%	866.031,44		45.580,60	820.450,84	592.547,84	18,00	lineair	45.580,60	1e hypoth. Wfz	40.110291 en 40.110292
BNG	2015	538.864,00	19	hypothecair	1,60%	538.864,00		28.361,26	510.502,74	368.696,44	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110293 en 40.110294
BNG	2015	538.864,00	19	hypothecair	1,60%	538.864,00		28.361,26	510.502,74	368.696,44	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110295 en 40.110296
BNG	2015	866.031,43	19	hypothecair	1,60%	866.031,43		45.580,60	820.450,83	592.547,83	18,00	lineair	45.580,60	1e hypoth. Wfz	40.110288
BNG	2015	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	538.864,01		28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110289
BNG	2015	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	538.864,01		28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110290
ING bank	2000	1.595.328,00	16	hypothecair	6,42%	911.612,00	-911.612,00		0	0	0	lineair	0	1e hypoth. Wfz	
ING bank	2000	992.649,00	16	hypothecair	6,42%	567.225,00	-567.225,00		0	0	0	lineair	0	1e hypoth. Wfz	
ING bank	2000	992.649,00	16	hypothecair	6,42%	567.225,00	-567.225,00		0	0	0	lineair	0	1e hypoth. Wfz	
ING bank	2007	1.488.750	24	hypothecair	4,88%	1.012.350,00	0,00	59.550,00	952.800,00	655.050,00	15,00	lineair	59.550,00	1e hypoth. Wfz	
BNG	2016	866.030,84	19	hypothecair	1,60%	0,00	866.030,84	45.580,63	820.450,21	592.547,06	18,00	lineair	45.580,63	1e hypoth. Wfz	40.110297
BNG	2016	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	0,00	538.864,01	28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110298
BNG	2016	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	0,00	538.864,01	28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110299
BNG	2015	866.030,99	19	hypothecair	1,60%	866.030,99		45.580,63	820.450,36	592.547,21	18,00	lineair	45.580,63	1e hypoth. Wfz	40.103321
BNG	2015	538.864,06	19	hypothecair	1,60%	538.864,06		28.361,27	510.502,79	368.696,44	18,00	lineair	28.361,27	1e hypoth. Wfz	40.103322
BNG	2015	538.864,06	19	hypothecair	1,60%	538.864,06		28.361,27	510.502,79	368.696,44	18,00	lineair	28.361,27	1e hypoth. Wfz	40.103323
Rabobank	2000	496.322,11	30	hypothecair	4,92%	337.499,07		19.852,88	317.646,19	198.528,91	14,00	lineair	19.852,88	1e hypoth. Wfz	OHL 04936
NWB	2006	5.717.630,72	30	hypothecair	1,22%	3.335.284,58		158.823,08	3.176.461,50	2.382.346,10	20,00	lineair	158.823,08	1e hypoth. Wfz	10028581
NWB	2006	4.764.692,27	30	hypothecair	1,22%	3.335.284,59		158.823,08	3.176.461,51	2.382.346,14	20,00	lineair	158.823,08	1e hypoth. Wfz	10028583
Rabobank	2007	1.900.000,00	10	hypothecair	4,83%	380.000,00		190.000,00	190.000,00	0	1,00	lineair	190.000,00	1e hypoth. Wfz	OHL 04836
Rabobank	2012	1.400.000,00	10	hypothecair	3,39%	910.000,00		140.000,00	770.000,00	105.000,00	6,00	lineair	140.000,00	1e hypoth.	OHL 04836
Gem.Rdam	1977	4.766.529,00	40	onderhands		176.822,00		118.538	58.284,00				58.284,00		St. Beh. der Gebouwen
Totaal						17.364.580,24	-102.303,14	1.254.799,60	16.007.477,50	11.043.032,65			1.194.545,60		
				waarvan kortlopend		1.444.940,00			1.194.545,60						
				Langlopend deel		15.919.640,24			14.812.931,91						

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

16. Opbrengsten zorgprestaties

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet Revalidatie	47.391.244	48.623.987
Totaal	<u>47.391.244</u>	<u>48.623.987</u>

Toelichting:

Ten opzichte van 2015 is er een afname van de opbrengsten zorgprestaties in 2016. Deze wordt grotendeels veroorzaakt doordat de eenmalige baten zoals de verrekening van de transitievergoeding, een verrekening van DBC's en een correctie vanwege toepassing van gewijzigde regelgeving die zich in 2015 hebben voorgedaan in 2016 genivelleerd zijn.

17. Subsidies

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Subsidie opleiding revalidatie-artsen	1.492.908	1.484.328
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies	418.962	380.531
Totaal	<u>1.911.870</u>	<u>1.864.859</u>

18. Toelichting overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Overige dienstverlening	2.079.219	2.196.456
Overige opbrengsten	1.530.388	2.835.746
Totaal	<u>3.609.608</u>	<u>5.032.202</u>

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Lonen en salarissen	28.534.793	27.919.095
Sociale lasten	4.067.278	3.869.340
Pensioenpremies	2.447.969	2.369.351
Overige personeelskosten	2.224.518	3.927.753
Subtotaal	<u>37.274.558</u>	<u>38.085.540</u>
Personeel niet in loondienst	2.160.555	2.652.137
Totaal personeelskosten	<u><u>39.435.113</u></u>	<u><u>40.737.677</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:	540	527
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>540</u>	<u>527</u>

20. Afschrijvingen op materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
- materiële vaste activa	1.041.354	1.356.624
- overige materiële vaste activa	1.696.015	1.427.273
Totaal afschrijvingen	<u><u>2.737.369</u></u>	<u><u>2.783.897</u></u>

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

23. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	2.032.914	2.295.574
Algemene kosten	3.701.051	4.321.706
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	981.553	911.938
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	649.305	742.534
- Energiekosten gas	380.342	430.369
- Energiekosten stroom	267.750	330.254
- Energie transport en overig	0	0
- Energiekosten water	20.547	23.752
Subtotaal	<u>1.317.944</u>	<u>1.526.908</u>
Huur en leasing	937.145	958.370
Dotaties en vrijval voorzieningen	96.915	0
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>9.067.523</u></u>	<u><u>10.014.496</u></u>

24. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Rentelasten	-379.504	-965.048
Subtotaal financiële lasten	<u>-379.504</u>	<u>-965.048</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-379.504</u></u>	<u><u>-965.048</u></u>

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

27. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Rijndam Revalidatiecentrum van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Rijndam Revalidatie is € 179.000 (dit komt overeen met klasse 5). Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	Dr. M.P. Bergen	Drs. G.L.M. van den Bogaert MBA
Functiegegevens	Raad van Bestuur	Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel WNT-maximum	179.000	179.000
Beloning	195.027	173.420
Belastbare onkostenvergoedingen	3.561	3.561
Beloningen betaalbaar op termijn	10.882	10.848
<i>Subtotaal</i>	209.470	187.829
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	209.470	187.829
Verplichte motivering indien overschrijding	Voor beiden is het overgangsmodel van toepassing	
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0	1,0
Beloning	192.160	172.802
Belastbare onkostenvergoedingen	6.425	3.612
Beloningen betaalbaar op termijn	10.737	10.704
Totaal bezoldiging 2015	209.322	187.118

In 2015 was klasse-indeling F van toepassing voor Stichting Rijndam Revalidatie.

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Mr. B. Staal	mr. P. Broedelet
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900
Beloning	17.200	11.500
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
<i>Subtotaal</i>	17.200	11.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	17.200	11.500
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	nvt
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	13.000	10.546
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Totaal bezoldiging 2015	13.000	10.546

bedragen x € 1	drs. C.C.M. Vehmeijer	mr. M.W.I. Hillenaar
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1-31/12
Individueel WNT-maximum	17.900	17.900
Beloning	11.500	11.500
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
<i>Subtotaal</i>	11.500	11.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	11.500	11.500
Verplichte motivering indien overschrijding	nvt	nvt
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	8.437	8.437
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Totaal bezoldiging 2015	8.437	8.437

bedragen x € 1	mw. Dr. R. M. Y. Barge	R.G. de Vries
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1-31/12
Individueel WNT-maximum	17.900	17.900
Beloning	11.500	11.500
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
<i>Subtotaal</i>	11.500	11.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	11.500	11.500
Verplichte motivering indien overschrijding	nvt	nvt
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	8.437	8.437
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Totaal bezoldiging 2015	8.437	8.437

bedragen x € 1	mr. I.M.J. de Groot	
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	
Individueel WNT-maximum	17.900	
Beloning	11.500	
Belastbare onkostenvergoedingen	-	
Beloningen betaalbaar op termijn	-	
<i>Subtotaal</i>	11.500	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	
Totaal bezoldiging	11.500	
Verplichte motivering indien overschrijding	nvt	
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	
Beloning	8.437	
Belastbare onkostenvergoedingen	-	
Beloningen betaalbaar op termijn	-	
Totaal bezoldiging 2015	8.437	

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

28. Honoraria accountant

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
De honoraria van de accountant over 2016 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	70.000	182.675
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	12.021	25.144
3 Fiscale advisering	6.558	3.501
4 Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	<u>88.579</u>	<u>211.320</u>

29. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 27.

5.1.9 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	2	21.758.603	21.692.678
Financiële vaste activa	3	1.257.752	1.335.606
Totaal vaste activa		<u>23.016.355</u>	<u>23.028.284</u>
Vlottende activa			
Vorraden	4	151.585	134.675
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	0	0
Vordering uit hoofde van bekostiging	6	0	0
Debiteuren en overige vorderingen	7	15.110.325	21.080.492
Liquide middelen	9	10.723.539	8.134.382
Totaal vlottende activa		<u>25.985.449</u>	<u>29.349.549</u>
Totaal activa		<u><u>49.001.804</u></u>	<u><u>52.377.833</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	10	1.437.485	1.437.485
Bestemmingsreserves		2.179.207	1.829.207
Algemene en overige reserves		9.422.114	8.482.304
Totaal eigen vermogen		<u>13.038.807</u>	<u>11.748.996</u>
Vorzieningen			
Overige voorzieningen	11	4.495.500	4.634.798
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)			
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	5.624.586	7.794.563
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	2.422.018	3.598.889
Overige kortlopende schulden	13	7.965.073	8.738.548
Totaal passiva		<u><u>49.001.804</u></u>	<u><u>52.377.833</u></u>

5.1.10 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2016

	<u>Ref.</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	16	47.391.244	48.623.987
Subsidies	17	1.911.870	1.864.859
Overige bedrijfsopbrengsten	18	2.928.504	3.782.661
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>52.231.618</u>	<u>54.271.507</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	39.339.672	40.401.400
Afschrijvingen	20	2.383.745	2.586.192
Overige bedrijfskosten	23	8.838.888	9.295.538
Som der bedrijfslasten		<u>50.562.305</u>	<u>52.283.129</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		1.669.313	1.988.377
Financiële baten en lasten	24	-379.504	-965.048
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>1.289.810</u>	<u>1.023.330</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>1.289.810</u></u>	<u><u>1.023.330</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
		<u>2016</u>	<u>2015</u>
		€	€
Het resultaat boekjaar bedraagt:		1.289.810	1.023.330
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>			
Resultaat boekjaar		1.289.810	1.023.330
Toevoeging Bestemmingsreserve Interim Huisvesting		350.000	0
Resteert toevoeging aan de Algemene Reserve		<u>939.810</u>	<u>1.023.330</u>

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans niet afwijken van de geconsolideerde balans zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

ACTIVA

2. Materiële vaste activa

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Grond	4.623.097	4.623.097
Terreinvoorzieningen	0	0
Gebouwen	7.222.913	7.490.004
Semi-permanente gebouwen	0	0
Installaties	226.197	76.744
Trekkingsrechten	2.012.722	2.222.798
Instandhouding	2.527.547	1.860.524
Inventaris	5.146.127	5.419.510
Totaal materiële vaste activa	<u><u>21.758.603</u></u>	<u><u>21.692.678</u></u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	21.692.941	22.454.238
Bij: investeringen	2.462.310	1.824.631
Bij: herwaarderingen	-12.903	0
Af: afschrijvingen	2.383.745	2.586.192
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u><u>21.758.603</u></u>	<u><u>21.692.678</u></u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.20.

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Deelnemingen	44.097	43.616
Lening Stichting Beheer der Gebouwen	1.217.418	1.293.608
Voorschot t.b.v. investeringen Stichting Beheer der Gebouwen	-3.763	-1.618
Totaal financiële vaste activa	<u>1.257.752</u>	<u>1.335.606</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	€
Boekwaarde per 1 JANUARI 2016	1.335.606
Af: mutaties	-77.854
Boekwaarde per 31 DECEMBER 2016	<u>1.257.752</u>

Lening Stichting Beheer der Gebouwen en voorschot t.b.v. investeringen Stichting Beheer der Gebouwen

Consolideren voorschot

Eens in de vijf jaar kunnen de voorschotten worden omgezet in een leningsovereenkomst tussen de partijen.

De belangrijkste zijn:

- aflossing zal geschieden in jaarlijkse termijnen ter grootte van de vastgestelde afschrijvingen van de bij Rijndam Revalidatie in gebruik zijnde materiële vaste activa.
- het rentepercentage van de lening bij de Rabobank is 4,83%
- er is geen zekerheid gesteld.

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

4. Voorraden*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Medische middelen	31.797	38.308
Vorraden hotelfunctie	72.992	55.304
Vorraden kantoorbenodigdheden/drukwerk	46.795	41.063
Totaal voorraden	<u>151.585</u>	<u>134.675</u>

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	8.663.871	8.479.483
Voorziening onderhandenwerk	-1.377.679	-1.747.287
Af: ontvangen voorschotten	-12.910.779	-14.526.759
Totaal onderhanden werk	<u>-5.624.586</u>	<u>-7.794.563</u>

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

7. Overige vorderingen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	5.656.333	2.789.238
Nog te factureren DBC's /DOT's	7.980.245	16.426.199
Nog te ontvangen bedragen	6.252	26.020
Overige overlopende activa	1.467.495	1.839.035
Totaal overige vorderingen	<u>15.110.325</u>	<u>21.080.492</u>

Stichting Rijndam Revalidatie

Toelichting:

Een voorziening voor dubieuze debiteuren van € 67.717 (2015 € 37.000) is in mindering gebracht op de post debiteuren. In het verslagjaar zijn vorderingen met een totaal bedrag van € 66.198 in mindering van de voorziening gebracht, omdat de debiteuren oninbaar zijn gebleken. De voorziening dubieuze debiteuren is met € 96.915 gedoteerd.

Ouderdom debiteurensaldo:	Totaal	t/m 30 dagen	t/m 60 dagen	t/m 90 dagen	> 90 dagen
	€ 5.656.333	€ 3.289.575	€ 830.549	€ 53.497	€ 1.550.429

9. Liquide middelen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Bankrekeningen	10.717.650	8.111.678
Kassen	5.889	24.031
Kruisposten	0	-1.326
Totaal liquide middelen	<u>10.723.539</u>	<u>8.134.382</u>

Toelichting:

Door de Rabobank is een kredietfaciliteit verstrekt ter grootte van € 4.000.000. Hiervan is ultimo 2016 geen gebruik gemaakt. Als zekerheden voor deze kredietfaciliteit zijn gesteld: pandrecht, eerste in rang, op vorderingen.

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

PASSIVA

10. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Kapitaal	1.437.485	1.437.485
Bestemmingsreserves	2.179.207	1.829.207
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen	9.422.114	8.482.304
Totaal eigen vermogen	<u>13.038.807</u>	<u>11.748.996</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-16</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-16</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	1.437.485	0	0	1.437.485
Totaal kapitaal	<u>1.437.485</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.437.485</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-16</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-16</u>
	€	€	€	€
Reserve afschrijving inventaris	194.893	0	0	194.893
Reserve instandhouding	1.278.202	0	0	1.278.202
Reserve interim huisvesting	0	350.000	0	350.000
Reserve Wetenschappelijk Onderzoek	356.113	0	0	356.113
Totaal collectief gefinancierd vermogen	<u>1.829.207</u>	<u>350.000</u>	<u>0</u>	<u>2.179.207</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-16</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-16</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves	8.482.304	939.810	0	9.422.114
Totaal niet-collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>8.482.304</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>9.422.114</u>

Toelichting bestemmingsreserves

De eerder gevormde reserve afschrijving inventaris, de instandhoudingsreserve en de reserve voor wetenschappelijk onderzoek blijft ongewijzigd. In 2016 is een nieuwe bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van tijdelijke huisvesting. Rijndam is momenteel in een vergevorderd stadium inzake haar bouwprogramma. Conform planning zal medio 2018 verhuisd worden naar een interim locatie voor de duur van zo'n twee jaar, totdat de nieuw- en verbouw opgeleverd is. In 2016 is € 350.000 hiervoor bestemd.

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

PASSIVA

11. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-1-2016	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-12-2016
	€	€	€	€	€
Voorziening jubilea	472.183	15.817			488.000
Voorziening Pers. Levensfase Budget	2.704.000	340.059	57.059		2.987.000
Voorziening reorganisatie	1.458.614	221.740	441.564	253.076	985.715
Voorziening Langdurig Zieken	0	34.785			34.785
Totaal voorzieningen	<u>4.634.798</u>	<u>612.401</u>	<u>498.624</u>	<u>253.076</u>	<u>4.495.500</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-12-2016
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	985.715
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.475.000
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	3.110.619

12. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Financial lease DLL	642.888	0
Schulden aan banken	14.812.932	15.862.039
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>15.455.820</u>	<u>15.862.039</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	17.187.758	18.177.316
Bij: nieuwe leningen	540.585	3.887.518
Af: aflossingen	1.136.262	4.877.075
Stand per 31 december	<u>16.592.082</u>	<u>17.187.759</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	1.136.262	1.325.720
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>15.455.820</u>	<u>15.862.039</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	1.136.262	1.325.720
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	15.455.820	15.862.039
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	11.043.033	11.929.750

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

13. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Crediteuren	2.365.314	2.626.048
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	1.116.230	1.325.720
Schulden aan kredietinstellingen	66.508	29.660
Belastingen en sociale premies	1.662.019	1.659.343
Schulden terzake pensioenen	0	0
Nog te betalen salarissen	30.491	43.394
Vakantiegeld	1.098.644	1.050.817
Vakantiedagen	550.630	453.890
Overige schulden:		
Stichting Beheer rekening courant	49.509	272.532
Heffingen	0	0
Overige overlopende passiva:	1.025.727	1.277.144
Totaal overige kortlopende schulden	<u>7.965.073</u>	<u>8.738.548</u>

14. Financiële instrumenten**Algemeen**

Rijndam maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Rijndam handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 40 % geconcentreerd bij twee grote verzekeraars.

Renterisico/kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

5.1.11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

15. Niet in de balans opgenomen regelingen

Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2016.

5.1.12 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Grond	Terrein- voorzieningen	Gebouwen	Installaties	Semi perm. gebouwen	Subtotaal	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016							
- aanschafwaarde	4.623.097	926.043	12.730.906	7.662.281	80.405	26.022.732	46.757.642
- cumulatieve afschrijvingen	0	926.043	5.240.902	7.587.609	80.405	13.834.959	25.064.701
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>4.623.097</u>	<u>0</u>	<u>7.490.004</u>	<u>74.672</u>	<u>0</u>	<u>12.187.773</u>	<u>21.692.941</u>
Mutaties in het boekjaar							
- investeringen			0	160.759		160.759	2.462.310
- afschrijvingen			254.188	9.234	0	263.422	2.383.745
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>							
.aanschafwaarde	0	926.043	0	7.584.959	0	8.511.002	8.511.002
.cumulatieve afschrijvingen	0	926.043	0	7.584.959	0	8.511.002	8.511.002
<i>- desinvesteringen</i>							
aanschafwaarde	0	0	12.903	0	0	12.903	12.903
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>12.903</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>12.903</u>	<u>12.903</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-267.091</u>	<u>151.525</u>	<u>0</u>	<u>-115.566</u>	<u>65.662</u>
Stand per 31 december 2016							
- aanschafwaarde	4.623.097	0	12.718.003	238.081	80.405	17.659.586	38.293.851
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	5.495.090	11.884	80.405	5.587.379	16.535.248
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>4.623.097</u>	<u>0</u>	<u>7.222.913</u>	<u>226.197</u>	<u>0</u>	<u>12.072.207</u>	<u>21.758.603</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	5,0%	2,0%	5,0%	10,0%		

5.1.12 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Trekkings rechten	Instand- houding	Onderhanden Projecten	Subtotaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016				
- aanschafwaarde	4.201.523	4.294.516	934.854	9.430.893
- cumulatieve afschrijvingen	1.978.725	3.368.846	0	5.347.571
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>2.222.798</u>	<u>925.670</u>	<u>934.854</u>	<u>4.083.322</u>
Mutaties in het boekjaar				
- investeringen	0	-	970.233	970.233
- afschrijvingen	210.076	303.210	0	513.286
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>				
.aanschafwaarde	0	753.926	0	753.926
.cumulatieve afschrijvingen	0	753.926	0	753.926
<i>- desinvesteringen</i>				
aanschafwaarde	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-210.076</u>	<u>0</u>	<u>970.233</u>	<u>456.947</u>
Stand per 31 december 2016				
- aanschafwaarde	4.201.523	3.540.590	1.905.087	9.647.200
- cumulatieve afschrijvingen	2.188.801	2.918.130	0	5.106.931
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>2.012.722</u>	<u>622.460</u>	<u>1.905.087</u>	<u>4.540.269</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	5,0%	10,0%	0,0%	

5.1.12 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

WMG-gefinancierde vaste activa

	Inventaris	Subtotaal
	€	€
Stand per 1 januari 2016		
- aanschafwaarde	11.304.017	11.304.017
- cumulatieve afschrijvingen	5.882.171	5.882.171
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>5.421.846</u>	<u>5.421.846</u>
Mutaties in het boekjaar		
- investeringen	1.331.318	1.331.318
- afschrijvingen	1.607.037	1.607.037
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>		
.aanschafwaarde	1.648.270	1.648.270
.cumulatieve afschrijvingen	1.648.270	1.648.270
- <i>desinvesteringen</i>		
aanschafwaarde	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-275.719</u>	<u>-275.719</u>
Stand per 31 december 2016		
- aanschafwaarde	10.987.065	10.987.065
- cumulatieve afschrijvingen	5.840.938	5.840.938
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>5.146.127</u>	<u>5.146.127</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10% / 20%	

5.1.13 Overzicht langlopende schulden ultimo 2016 (enkelvoudig)

Lening-gever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2015	Nieuwe leningen in 2016	Aflossing in 2016	Restschuld 31 december 2016	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2016	Aflossingswijze	Aflossing 2017	Gestelde zekerheden	Leningnr.
BNG	2015	866.031,44	19	hypothecair	1,60%	866.031,44		45.580,60	820.450,84	592.547,84	18,00	lineair	45.580,60	1e hypoth. Wfz	40.110291 en 40.110292
BNG	2015	538.864,00	19	hypothecair	1,60%	538.864,00		28.361,26	510.502,74	368.696,44	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110293 en 40.110294
BNG	2015	538.864,00	19	hypothecair	1,60%	538.864,00		28.361,26	510.502,74	368.696,44	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110295 en 40.110296
BNG	2015	866.031,43	19	hypothecair	1,60%	866.031,43		45.580,60	820.450,83	592.547,83	18,00	lineair	45.580,60	1e hypoth. Wfz	40.110288
BNG	2015	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	538.864,01		28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110289
BNG	2015	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	538.864,01		28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110290
ING bank	2000	1.595.328,00	16	hypothecair	6,42%	911.612,00	-911.612,00		0	0		lineair	0	1e hypoth. Wfz	
ING bank	2000	992.649,00	16	hypothecair	6,42%	567.225,00	-567.225,00		0	0		lineair	0	1e hypoth. Wfz	
ING bank	2000	992.649,00	16	hypothecair	6,42%	567.225,00	-567.225,00		0	0		lineair	0	1e hypoth. Wfz	
ING bank	2007	1.488.750	24	hypothecair	4,88%	1.012.350,00	0,00	59.550,00	952.800,00	655.050,00	15,00	lineair	59.550,00	1e hypoth. Wfz	
BNG	2016	866.030,84	19	hypothecair	1,60%	0,00	866.030,84	45.580,63	820.450,21	592.547,06	18,00	lineair	45.580,63	1e hypoth. Wfz	40.110297
BNG	2016	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	0,00	538.864,01	28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110298
BNG	2016	538.864,01	19	hypothecair	1,60%	0,00	538.864,01	28.361,26	510.502,75	368.696,45	18,00	lineair	28.361,26	1e hypoth. Wfz	40.110299
BNG	2015	866.030,99	19	hypothecair	1,60%	866.030,99		45.580,63	820.450,36	592.547,21	18,00	lineair	45.580,63	1e hypoth. Wfz	40.103321
BNG	2015	538.864,06	19	hypothecair	1,60%	538.864,06		28.361,27	510.502,79	368.696,44	18,00	lineair	28.361,27	1e hypoth. Wfz	40.103322
BNG	2015	538.864,06	19	hypothecair	1,60%	538.864,06		28.361,27	510.502,79	368.696,44	18,00	lineair	28.361,27	1e hypoth. Wfz	40.103323
Rabobank	2000	496.322,11	30	hypothecair	4,92%	337.499,07		19.852,88	317.646,19	198.528,91	14,00	lineair	19.852,88	1e hypoth. Wfz	OHL O4936
NWB	2006	5.717.630,72	30	hypothecair	1,22%	3.335.284,58		158.823,08	3.176.461,50	2.382.346,10	20,00	lineair	158.823,08	1e hypoth. Wfz	10028581
NWB	2006	4.764.692,27	30	hypothecair	1,22%	3.335.284,59		158.823,08	3.176.461,51	2.382.346,14	20,00	lineair	158.823,08	1e hypoth. Wfz	10028583
Rabobank	2007	1.900.000,00	10	hypothecair	4,83%	380.000,00		190.000,00	190.000,00	0	1,00	lineair	190.000,00	1e hypoth. Wfz	OHL 04836
Rabobank	2012	1.400.000,00	10	hypothecair	3,39%	910.000,00		140.000,00	770.000,00	105.000,00	6,00	lineair	140.000,00	1e hypoth.	OHL 04836
Totaal						17.187.758,24	-102.303,14	1.136.261,60	15.949.193,50	11.043.032,65			1.136.261,60		
						waarvan kortlopend			1.444.940,00						
						Langlopend deel			15.742.818,24						1.136.261,60
															14.812.931,91

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2016

BATEN

16. Opbrengsten zorgprestaties

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet Revalidatie	47.391.244	48.623.987
Verrekenbedrag voorgaande jaren	0	0
Totaal	<u><u>47.391.244</u></u>	<u><u>48.623.987</u></u>

Toelichting:

Ten opzichte van 2015 is er een afname van de opbrengsten zorgprestaties in 2016. Deze wordt grotendeels veroorzaakt doordat de eenmalige baten zoals de verrekening van de transitievergoeding, een verrekening van dbc's en een correctie vanwege toepassing van gewijzigde regelgeving die zich in 2015 hebben voorgedaan in 2016 genivelleerd zijn.

17. Subsidies

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Subsidie opleiding revalidatie-artsen	1.492.908	1.484.328
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies	418.962	380.531
Totaal	<u><u>1.911.870</u></u>	<u><u>1.864.859</u></u>

18. Toelichting overige bedrijfsopbrengsten

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Overige dienstverlening	2.079.755	2.196.456
Overige opbrengsten	848.749	1.586.205
Totaal	<u><u>2.928.504</u></u>	<u><u>3.782.661</u></u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2016

LASTEN

19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Lonen en salarissen	28.439.352	27.651.357
Sociale lasten	4.067.278	3.812.224
Pensioenpremies	2.447.969	2.369.351
Andere personeelskosten: Overige personeelskosten	2.224.518	3.916.330
Subtotaal	<u>37.179.117</u>	<u>37.749.263</u>
Personeel niet in loondienst	2.160.555	2.652.137
Totaal personeelskosten	<u><u>39.339.672</u></u>	<u><u>40.401.400</u></u>
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>540</u>	<u>527</u>

20. Afschrijvingen op materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Nacalculeerbare afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	776.708	1.239.325
Overige afschrijvingen		
- overige materiële vaste activa	1.607.036	1.346.867
Totaal afschrijvingen	<u><u>2.383.744</u></u>	<u><u>2.586.192</u></u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2016

LASTEN

23. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	1.967.980	2.114.126
Algemene kosten	3.677.484	4.099.098
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	981.553	911.938
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	590.776	627.368
- Energiekosten gas	322.267	305.315
- Energiekosten stroom	246.454	260.311
- Energie transport en overig	0	0
- Energiekosten water	18.313	19.012
Subtotaal	<u>1.177.810</u>	<u>1.212.005</u>
Huur en leasing	937.145	958.370
Dotaties en vrijval voorzieningen	96.915	-
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>8.838.888</u></u>	<u><u>9.295.538</u></u>

24. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Rentebaten	0	0
Subtotaal financiële baten	0	0
Rentelasten	<u>379.504</u>	<u>965.048</u>
Subtotaal financiële lasten	<u>379.504</u>	<u>965.048</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>379.504</u></u>	<u><u>965.048</u></u>

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting Rijndam Revalidatie heeft de jaarrekening 2016 vastgesteld in de vergadering van 10 mei 2017.

De raad van toezicht van de Stichting Rijndam Revalidatie heeft de jaarrekening goedgekeurd in de vergadering van 24 mei 2016.

5.2.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden welke een ander beeld geven van de stand per 31 december 2016.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.
_____
dr. M.P.Bergen

W.G.
_____
mr. B.Staal

W.G.
_____
drs. G.L.M. van den Bogaert MBA

W.G.
_____
R.G. de Vries

W.G.
_____
mr. I.M.J. de Groot

W.G.
_____
mevrouw drs. M.C. Kloppers RA.

W.G.
_____
mr. M.W.I.Hillenaar

W.G.
_____
mevrouw dr. R.M.Y.Barge

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.3 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen voor eventuele vrije beschikking
Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.2.

5.2.4 Nevenvestigingen

Stichting Rijndam Revalidatie heeft geen nevenvestigingen.

5.2.5 Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.